

ZVEZA ZDRUŽENJ BORCEV ZA VREDNOTE NOB SLOVENIJE

*Ob 25. obletnici
osamosvojitve Republike Slovenije*

*Zbirka dokumentov
ZZB za vrednote
NOB Slovenije*

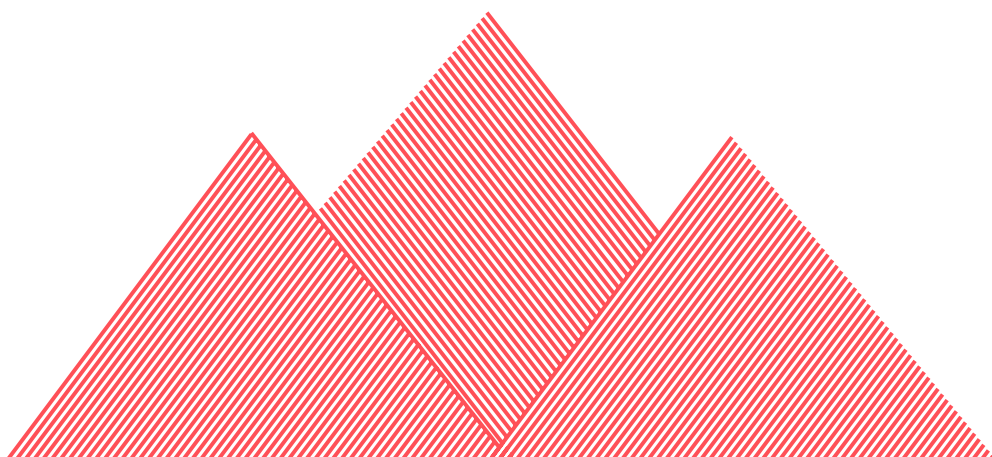
ZVEZA ZDRUŽENJ
BORCEV ZA VREDNOTE
NOB SLOVENIJE

*Ob 25. obletnici
osamosvojitve Republike Slovenije*

Zbirka dokumentov ZZB za vrednote NOB Slovenije

Ljubljana, junij 2016

Izdano v počastitev 25. obletnice
osamosvojitve Republike Slovenije

Izdajatelj: ZZB za vrednote NOB Slovenije
Za izdajatelja: dr. Tit Turnšek, predsednik

Tisk: Tiskarna Oman Kranj
Naklada: 1000

Ljubljana, junij 2016

kazalo

stran

- 6 **1.** Ljubica Jelušič: Od osvoboditve do osamosvojitve
- 11 **2.** Poziv na plebiscit o slovenski državi
 2.1. Izjava Republiškega odbora ZZB NOV Slovenije o plebiscitu
- 12 **3.** Obsodba in ogorčenje zaradi posega JLA v Sloveniji
 3.1. Protest zaradi nasilnega oboroženega posega JLA na Slovenijo
 3.2. Mirovni poziv bivših taboriščnic
- 13 **4.** Generali – bivši borci NOB za mir
 4.1. Obsodba nasilnega posega JLA v Sloveniji
 4.2. Uvodna beseda Ivana Dolničarja na sestanku upokojenih slovenskih generalov 8.7.1991 v Izvršnem odboru GO ZZB NOB
 4.3. Izjava upokojenih generalov nekdanjih borcev NOV Slovenije o nasilnem posegu JLA v Sloveniji
 4.4. Predsedstvo RS – zapis pogovora s tovarišem Ivanom Dolničarjem
- 18 **5.** Podpora Brionski deklaraciji
 5.1. Podpora RO ZZB NOV Slovenije Brionskemu dogovoru o iskanju miroljubne rešitve jugoslovanske krize
- 19 **6.** Sodelovanje z ZZB NOV Jugoslavije prekinjeno
 6.1. Odgovor na stališča Zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije
- 22 **7.** Poziv na referendum za EU in NATO
 7.1. Za mir, za vstop v EU in NATO – Izjava Glavnega odbora ZZB NOB Slovenije

1. OD OSVOBODITVE DO OSAMOSVOJITVE

Uvod

Ob 25. obletnici osamosvojitve Slovenije želimo v Zvezi združenj borcev za vrednote narodnoosvobodilnega boja (ZZB NOB) izraziti svoje spoštovanje do vseh tistih, ki so prispevali k temu, da imamo že 25 let svojo suvereno državo, v kateri odloča naš narod. Ob iskrenih čestitkah naši državi pa želimo tudi obuditi spomin na ravnanje ZZB NOB ob takratnih usodnih odločitvah za prihodnost slovenskega naroda in države. Na seji sveta ZZB NOB, 19. maja 2016 je bilo sklenjeno, da v ta namen ponovno natisnemo vsebino nekaterih ključnih dokumentov, ki jih je sprejemala ZZB NOB v času pred plebiscitom o neodvisnosti Slovenije, v času osamosvojitvene vojne ter ob vstopu v Zvezo Nato in Evropsko unijo. S temi dokumenti želimo ponovno seznaniti svoje članstvo ter vse tiste državljane in državljanke, ki svoje sodbe o vlogi različnih organizacij v zgodovini sprejemajo na podlagi resničnih dejstev in dokumentov, ne pa na podlagi potvorjenih trditev. Uvodoma moramo poudariti, da je ZZB NOB v vsej svoji zgodovini od nastanka leta 1948 dalje zagovarjala vrednote narodnoosvobodilnega boja - domoljubje, samozavest, enakost, svobodo, varnost (kot jih je opredelil Janez Stanovnik v svojem referatu na seji Glavnega odbora ZZB NOB Slovenije, 17. 12. 2007) in se zavzemala za spoštovanje in osebno dostojanstvo veteranov in veterank NOB. Pri svojem političnem opredeljevanju o aktualnih zadevah v različnih obdobjih slovenske zgodovine pa je ZZB NOB ravnala izrazito državotvorno in miroljubno. V vseh svojih izjavah je stremela k uresničitvi pravice narodov do samoodločbe in lastne opredelitve glede prihodnjega življenja in razvoja slovenskega naroda in države.

Razklanost jugoslovanske politike med centralizmom in avtonomijo

V devetdesetih letih prejšnjega stoletja so v nekdanji Jugoslaviji potekale razprave o spremembi federativne politične strukture. Del politike in javnosti na čelu s srbskim predsednikom Zveze komunistov Slobodanom Miloševićem ter člani Srbske akademije znanosti in umetnosti se je zavzemal za bolj centralizirano državo in večinsko prevlado srbskih interesov v njej. Drugi del politike in javnosti se je zavzemal za večjo samostojnost republik v federaciji, v obtoku so bile zamisli o konfederaciji, asimetrični federaciji in razdružitvi. Na čelu zahtev po večji samostojnosti ter uveljavitvi pravice narodov do samoodločbe, ki je bilo zapisana v zvezni ustavi SFRJ iz leta 1974, sta bila slovensko politično vodstvo in javnost, v kateri so že nastajali zametki več političnih strank. Agresivna in brezkompromisna srbska nacionalistična politika je povzročala vse večji odpor, trganje vezi z jugoslovanskimi institucijami političnega sistema in krepitev ideje o razdružitvi.

ZZB NOV Slovenije se odpove vezem z ZZB NOV Jugoslavije

Ko je delegacija Zveze komunistov Slovenije demonstrativno zapustila 14. kongres Zveze komunistov Jugoslavije (januar 1990), je bil to de facto razpad Zveze komunistov Jugoslavije. ZZB NOV Slovenije, ki je bila organizirana vse do federalne ravni, se je leta 1990 pripravljala na udeležbo na zveznem kongresu ZZB NOV Jugoslavije julija 1990. Ob spoznanju, da so tudi v ZZB NOV zašli predlogi o večinskem preglasovanju in podreditvi republiških borčevskih organizacij odločitvam na zvezni ravni, se je vodstvo ZZB NOV Slovenije odločilo, da se kongresa niti ne udeleži. V Izjavi s tem v zvezi z dne 9. 7. 1990 je bilo poudarjeno, da borci podpirajo polno afirmacijo Republike Slovenije kot države, ki so ji bili temelji postavljeni v času NOB s sklepi zbora odposlancev v Kočevju oktobra 1943 in potrjeni na drugem zasedanju AVNOJ.

Plebiscit kot nadaljevanje pravice naroda do samoodločbe iz NOB

V pripravah na izvedbo plebiscita o samostojnosti Republike Slovenije decembra 1990 je ZZB NOV Slovenije sodelovala kot stanovska organizacija borcev NOB in kot politična organizacija, ki je v uspehu plebiscita videla nadaljevanje tistega procesa, ki so ga glede uveljavljanja samostojnosti borci začeli na Kočevskem zboru. Bogdan Osolnik je v razpravi na seji Sveta ZZB NOB 19. 5. 2016 dejal, da je ZZB takrat pozvala članstvo, da se udeleži plebiscita in da se angažira pri čim širši udeležbi na plebiscitu za osamosvojitve Slovenije. Republiški odbor ZZB NOV Slovenije je o plebiscitu sprejel posebno izjavo (12. 12. 1990), v kateri govori o nedvoumno pozitivnem stališču ZZB do plebiscitne samoodločbe slovenskega naroda in poziva člane, da se aktivno udeležijo plebiscita. Znova je tudi poudarjena kontinuiteta med temeljnimi točkami Osvobodilne fronte leta 1941, odločitvami Kočevskega zbora leta 1943 in sklepi Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta (SNOS) glede graditve slovenske državnosti ter plebiscitno samoodločbo glede suverenosti in samostojnosti slovenske države. V tako kontinuiteto je verjel tudi vrh Skupščine Republike Slovenije, saj je dr. France Bučar na sejo skupščine, kjer je razglasil rezultate plebiscita (26. 12. 1990), povabil takrat dosegljive še živeče člane SNOS. Bogdan Osolnik se je na 2. seji Sveta ZZB 4. februarja 2016 tega dogodka spominjal takole »Bilo nas je šest ali sedem, sedeli smo na balkonu in ko je odpiral (France Bučar, op.) zasedanje, je poimensko omenil našo prisotnost. S tem je dovolj jasno pokazal, da je treba osamosvojitve pojmovati kot nadaljevanje NOB.« (magnetogram seje sveta ZZB NOB, 4. 2. 2016)

ZZB aktivno sodeluje pri nastajanju nove slovenske ustave

Ob plebiscitnih aktivnostih je v slovenski javnosti potekala tudi razprava o novi ustavi, s katero so bili postavljeni temelji demokratične pluralne države Slovenije. V proces nastajanja ustave se je zelo aktivno vključila ZZB NOV, ki je v novembru 1990 organizirala široko javno razpravo med svojim članstvom o osnutku ustave Republike Slovenije. Izvedenih je bilo več kot 450 sestankov, v razpravah je sodelovalo vsaj 12.000 udeležencev. Borci so imeli vrsto konkretnih predlogov, ki jih je v stališča ZZB preoblikovala posebna komisija ZZB za pripravo stališč o novi slovenski ustavi. Borci so med drugim zagovarjali stališče, da mora preambula k Ustavi vsebovati sklicevanje na vrednote narodnoosvobodilnega boja, da mora ustava vsebovati zagotovilo za ohranitev javnih dobrin, ter da se morajo pravice borcev ohraniti na ravni, kot so bile zagotovljene v predpisih bivše države.

Odločna obsodba nasilja jugoslovanske vojske

Skupščina Republike Slovenije je 25. junija 1991 sprejela temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, v kateri se je med drugim sklicevala na dejstvo, da je bila Republika Slovenija država že po do takrat veljavni ustavni ureditvi in je le del svojih suverenih pravic uresničevala v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji. Za borce je bila to pomembna trditev, saj so samostojno državo Slovenijo razumeli kot dokončno osamosvojeno nekdanjo republiko Slovenijo. 26. junija 1991 je bila na slovesnosti na Trgu revolucije v Ljubljani razglašena samostojna in neodvisna Republika Slovenija. Tankovske enote jugoslovanske vojske so se isti dan iz Pivke in Ilirske Bistrice premaknile proti državni meji z Italijo. 27. junija 1991 se je uradno začel oboroženi spopad med jugoslovansko vojsko in enotami slovenske Teritorialne obrambe, milice, civilne obrambe in mnogimi slovenskimi državljani, ki so se uprli vojaškemu posegu nekdanj ljudske in skupne državne vojske v Sloveniji.

Ob oboroženem napadu jugoslovanske vojske na Slovenijo je Izvršni odbor Republiškega odbora ZZB NOV Slovenije objavil protest (28. 6. 1991) zaradi nasilnega oboroženega posega JLA v Sloveniji. Izvršni odbor je pozival vodstvo armade, da takoj preneha z nasiljem in prelivanjem krvi, ter da se vojska umakne v vojašnice, in s tem odpre pot za mirno, demokratično urejanje zadev. Poseben Mirovni poziv so sprejele nekdanje jetnice nacifašističnih taborišč Auschwitz in Ravensbrück (1. 7. 1991), kjer so ostro obsodile nasilje jugoslovanske armade, ga primerjale z besnenjem okupatorjev na našem ozemlju, in zahtevale, da se konflikti rešujejo za pogajalsko mizo po mirni poti. Deset generalov, nekdanjih borcev NOV, je objavilo izjavo za javnost (4. 7. 1991), v kateri so odločno obsodili

poseg JLA v Sloveniji. Izjavo so sprejeli po razgovoru pri predsedniku predsedstva RS Milanu Kučanu, ki so mu svoje vojaško znanje dali na razpolago že takoj na začetku vojne. Na sestanku upokojenih generalov – nekdanjih borcev in starešin NOV Slovenije, 8. 7. 1991 na Izvršnem odboru ZZB NOV Slovenije je obsodbo nasilnega posega JLA podpisalo 32 udeležencev sestanka. V izjavi so podprli dogovore na Brionih in se zavzeli za dialog in demokratično urejanje nerešenih vprašanj. General Ivan Dolničar je predsedniku predsedstva RS podal zelo konkretne predloge o tem, kako lahko upokojeni generali pomagajo s svojim strokovnim znanjem (9. 7. 1991) pri reševanju obrambnih vprašanj.

Podpora iskanju miroljubne rešitve jugoslovanske krize

Glede Brionske deklaracije obstaja tudi posebna opredelitev Izvršnega odbora Republiškega odbora ZZB NOV Slovenije, ki je na seji 9. 7. 1991 podprl iskanje miroljubne rešitve jugoslovanske krize, ki jih je odprl in omogočil brionski dogovor. V izjavi (9. 7. 1991) je izpostavljeno spoznanje, da so bile zahteve evropske dvanajsterice (Evropska gospodarska skupnost je takrat štela 12 članic, op.) v marsičem oblikovane pod pritiskom zveznih (jugoslovanskih) organov. Zelo zanimiv del te izjave je namenjen borčevskemu priznanju vsem pripadnikom teritorialne obrambe in štabu civilne zaščite, da jih borci NOB vidijo kot svoje mlajše soborce in bojevnike za uresničevanje ciljev, za katere so se sami borili.

Izstop iz ZZB NOV Jugoslavije

Ob pregledu različnih izjav in stališč ZZB NOV v obdobju osamosvojitve vidimo, da so se v republiškem vodstvu zelo hitro odzivali na vse ključne spremembe v državi in da so s svojimi izjavami v bistvu zelo državotvorno vodili svoje članstvo in slovensko javnost v podporo samostojni državi Sloveniji. Zelo jasno so se postavili na stran svoje države, ki so jo videli kot končno uresničenje lastnih sanj iz NOB. Svoja stališča in svojo državo so branili pred zavajjanji in kritikami s strani zveznih borčevskih organov, npr. z javnim odgovorom ZZB NOV Slovenije (15. 7. 1991) na stališča Zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije, ki je obravnaval stanje v Sloveniji. ZZB NOV Slovenije je zavrnila vsa stališča zveznega odbora glede vojaške intervencije. Opozorjeno je bilo na poskus zasedbe Slovenije in zaprtje njenih meja z namenom izolacije Slovenije od zunanjega sveta. Ta izjava pomeni popoln razkol z ZZB NOV Jugoslavije, saj ZZB NOV Slovenije v njej sporoča, da se bo slovenska borčevska organizacija neposredno vključila v članstvo Mednarodne svetovne federacije bivših borcev in vojnih veteranov. Tako se je tudi zgodilo. Leta 1994 je bila sprejeta v Svetovno federacijo veteranov.

Angažiranost ZZB pri vseh usodnih državnih odločitvah

ZZB NOV Slovenije je bila torej dejavno vključena v procese politične osamosvojitve, v procese nastajanja novega zakonodajnega in ustavnega okolja v Sloveniji, ter v procese umikanja iz jugoslovanskega političnega okolja. Kljub svoji državotvorni drži se je morala nenehno soočati tudi z notranjimi prevrednotenji zgodovine. Zelo kritično se je opredeljevala do poskusov razvrednotenja NOB, predvsem v obdobju, ko so simpatizerji domobrancev ustanovili Novo Slovensko zavezo.

ZZB NOV je ohranila svojo angažiranost pri vseh usodnih odločitvah slovenske države. Tako je marca leta 2003 pozvala državljane in svoje članstvo na udeležbo na referendumu za vstop v Evropsko unijo in v zvezo Nato. Izjava je nastala v času, ko se je začejala invazija ZDA in Velike Britanije na Irak, vendar je Glavni odbor ZZB NOV (18. 3. 2003) kljub pomislekom in tehtanju med pozitivnimi in negativnimi posledicami vstopa v Nato ocenil, da gre za zgodovinsko priložnost in dolgoročno naložbo v varnost, zato je podprl članstvo v obeh mednarodnih organizacijah.

Zaključek

Sklenemo lahko, da je bilo v ZZB ob osamosvojitvi dokaj jasno izpostavljeno dejstvo, da gre za kontinuiteto s partizanskim bojem za svobodno državo in za pravico naroda do samoodločbe, o kateri govori 8. temeljna točka OF, ki je bila skupaj z zadnjo, 9. točko sprejeta na seji Izvršnega odbora OF 21. decembra 1941. Osmo točka se glasi: »V skladu s slovesnimi izjavami Churchilla, Roosevelta in Stalina bo po svoji narodni osvoboditvi o notranji ureditvi Združene Slovenije in o svojih zunanjih odnosih odločil slovenski narod sam. OF bo to elementarno pravico slovenskega naroda uveljavila in branila z vsemi sredstvi.«

Zato lahko danes, ob 25. obletnici slovenske državnosti in 75. obletnici ustanovitve OF slovenskega naroda, zbrani pod geslom OD OSVOBODITVE DO OSAMOSVOJITVE, častimo Republiko Slovenijo kot državo, o kakršni so sanjali številni borci in civilisti, aktivisti, izgnanci in talci druge svetovne vojne. Njihove sanje so dokončno postale resničnost po zaslugi borcev TO, milice, civilne zaščite, narodne zaščite in premnogih državljanov in državljanek na barikadah osamosvojitvene vojne. Za ta »nov dan« v smislu slovenske državnosti moramo skrbeti vsi državljani in državljanke sodobne Slovenije. Naša zgodovinska dolžnost je, da to skrb privzgojimo tudi mladi generaciji in prihodnjim rodovom. Naša zgodovinska odgovornost je, da svojo državo ščitimo pred razvrednotenji, zlorabami, korupcijo, razprodajami in ekonomskim huliganstvom. Kajti država ni samo politična tvorba v mejah, ki jih danes lahko branimo le še ob pomoči zavezništev; je domovina ljudi, vrednot in skupno ustvarjenega bogastva.

Dr. Ljubica Jelusič, Ljubljana, 8. 6. 2016

2. POZIV NA PLEBISCIT O SLOVENSKI DRŽAVI

2.1. IZJAVA REPUBLIŠKEGA ODBORA ZZB NOV SLOVENIJE O PLEBISCITU

Udeleženci NOB, borci, aktivisti, pregnanci in izgnanci, skratka vsi, ki smo na lastnih plečih čutili poskuse zaslužnjevanja in izničenja slovenskega naroda v času druge svetovne vojne, smo se takrat in se tudi danes opredelujemo za svobodo in neodvisnost slovenskega naroda ter suverenost njegove države. Temeljne točke Osvobodilne fronte leta 1941, odločitve Kočevskega zbora 1943 in sklepi SNOS-a ostajajo pomembni zgodovinski mejniki v graditvi slovenske državnosti in suverenosti. Zato o odnosu Zveze borcev Slovenije do suverenosti in državne samostojnosti ne more biti nikakršnih dilem. Zavoljo vsega tega je tudi naše stališče do plebiscitne samoodločbe slovenskega naroda nedvomno pozitivno. Bilo bi v nasprotju z našimi opredelitvami v času vojne, če bi se zdaj predajali dvomom, pogojevali podporo ali pa celo nasprotovali temu dejanju. Kot pri odločanju za narodnoosvobodilni boj ni bilo vse jasno glede izida in vse vnaprej izračunano, tako ni umestno tudi sedaj pričakovati, da bomo vnaprej vedeli vse, s čemer se bomo morali soočiti po tej zgodovinski odločitvi.

Prepričani smo, da je državna osamosvojitve Slovenije po dosledno demokratični in mirni poti vseljidskega odločanja s plebiscitom, ne da bi kogarkoli ogrožali, izraz naše pravice do samoodločbe, kakršno priznavamo vsem narodom v Jugoslaviji. Hkrati je to pot, ki zagotavlja zaščito legitimnih interesov slovenskega naroda in vseh prebivalcev Republike Slovenije.

Pozdravljamo sporazum slovenskih političnih strank o skupnem nastopu na plebiscitu za samostojno in neodvisno državo Republiko Slovenijo. RO ZZB izraža mnenja borčevskih organizacij, da bi tudi v postplebiscitnem obdobju, ki bo sledilo in ki bo izredno pomembno za prihodnost slovenskega naroda, morale vse politične stranke in odgovorni dejavniki delovati na osnovi čim večje usklajenosti ne le političnih strank, temveč v širšem interesu graditve narodne enotnosti pri sprejemanju nadaljnjih odločitev o ključnih vprašanjih položaja slovenskega naroda in njegove države.

Menimo namreč, da pozitivna plebiscitna odločitev ne bi smela katerikoli stranki ali njihovi koaliciji dati proste rake, da po svoji meri kroji usodo Sloveniji ali posameznim skupinam odnosno slojem njenih prebivalcev. Zato pričakujemo, da bomo na razgovorih plebiscitne koordinacije strank in slovenskega borčevskega vodstva dobili zadovoljive odgovore na vprašanja

z včerajšnje seje Republiškega odbora ZZB NOV Slovenije, zlasti glede odnosa le-teh do NOB in socialno-zdravstvene zaščite njegovih udeležencev skladno z merili drugih evropskih držav. RO ZZB NOV Slovenije apelira na vse svoje člane, da se aktivno udeleže plebiscita in da tudi ob tem dejanju zgodovinskega pomena odločno zastavijo svoj glas in vpliv v prid slovenske suverenosti in državnosti.

12. 12. 1990

3. *OBSODBA IN OGORČENJE ZARADI POSEGA JLA*

3.1. *PROTEST ZARADI NASILNEGA OBOROŽENEGA POSEGA JLA NA SLOVENIJO*

Izvršni odbor Republiškega odbora Zveze združenj borcev NOV Slovenije izraža v imenu udeležencev NOB, najgloblje ogorčenje in odločen protest zaradi surovega nasilnega posega enot »Jugoslovanske armade«, ter zaradi očitnega poskusa izolacije Republike Slovenije od Evrope in zunanjega sveta. Ta neizzvan, brezobziren, militarističen pohod je že povzročil številne ljudske žrtve, velika razdejanja in ogromno gmotno škodo, kar je brez primera v današnjem času in v sodobni Evropi.

Slovenija je bila vse do tega rušilnega pohoda nedvomno najbolj miren in stabilen del jugoslovanskega prostora ter ni dajala povoda, da se uporabi sila in orožje namesto dialoga ter razreševanja problemov na miroljuben in demokratičen način. Za taka dejanja ni in ne more biti opravičil. Za vse to bodo avtorji odgovorni pred zgodovino. Prepričani smo, da slovenski narod, tako kot ob okupaciji 1942. leta, ne bo dopustil da bi zlomili njegovo jasno izraženo voljo po svobodi, neodvisnosti ter lastni, suvereni državi.

Pozivamo vodstvo armade in vse odgovorne za ta neizzvani napad, ki je terjal že veliko žrtev in povzročil toliko tragedij, da takoj prenehajo z nasiljem in prelivanjem krvi. Zahtevamo, da se vojska čimprej umakne v vojašnice in s tem odpre pot za mirno, demokratično urejanje zadev, da bi lahko obnovili normalne tokove življenja in dela. Borci in udeleženci NOB se bomo po svojih močeh dejavno vključili in podprli vse napore za pravično obrambo narodnega dostojanstva in ozemlja Republike Slovenije. O tem bomo obvestili tudi borčevske organizacije v Jugoslaviji, sosednjih in drugih državah.

Izvršni odbor RO ZZB NOV Slovenije, 28. 6. 1991

3.2. MIROVNI POZIV BIVŠIH TABORIŠČNIC

Me, bivše jetnice nacifašističnih taborišč Auschwitz in Ravensbrück, ostro obsojamo nasilje, ki ga je Jugoslovanska armada izvajala nad civilnim prebivalstvom neodvisne Republike Slovenije.

Kot »glasnice miru« usmerjamo vse svoje delovanje v prijateljsko sožitje med narodi. Zgrožene smo nad metodami, ki spominjajo na besnenje okupatorjev na našem ozemlju ter pozivamo odgovorne, da nujno sedejo za pogajalsko mizo in rešujejo konflikte z dogovori, po demokratični mirni poti. Kot ženske in matere z moralno avtoriteto tistih, ki smo trpele in umirale za novi svet miru in sporazumevanja, pozivamo vse ljudi dobre volje, posebno še bivše taboriščnike in taboriščnice Evrope in vsega sveta, da povzdignejo svoj glas in podpro naša prizadevanja, da bi zagotovili našim otrokom in vnukom možnost pridružitve porajajoči se demokratični vseevropski skupnosti brez bratomornega klanja in prelivanja krvi, sporazumno in v znamenju medsebojnega spoštovanja.

Na seji odborov 1. 7. 1991 v imenu internirank

Taboriščni odbor Ravensbrück: Predsednica: **Darinka Brezic**

Taboriščni odbor Auschwitz: Predsednica: **Mima Zupančič**

4. GENERALI - BIVŠI BORCI NOB ZA MIR

4.1. OBSODBA NASILNEGA POSEGA JLA V SLOVENIJI

Skupina generalov - bivših borcev NOV Slovenije je po razgovoru pri predsedniku predsedstva RS dala naslednjo izjavo za javnost:

»Odločno obsojamo poseg JLA v Sloveniji kot nelegalno ter politično in moralno neopravičljivo in nesprejemljivo dejanje.

JLA je nastala in se razvijala kot oborožena sila vseh narodov in narodnosti Jugoslavije za obrambo njene neodvisnosti in ozemeljske celovitosti pred zunanjimi nevarnostmi, nikakor pa ne za omejevanje svobode, suverenosti in enakopravnosti narodov in narodnosti Jugoslavije. V tem primeru pa je bila izrabljena zoper svobodno izraženo in legitimno voljo slovenskega naroda. Takšna zloraba armade, ki smo jo soustvarjali in vanjo vgradili vse svoje življenjske moči in sposobnosti, nas je globoko prizadela.

Pozivamo vse pripadnike JLA, še posebej pa njeno najvišje vodstvo, da

upoštevajo nove razmere in s svojo dejavnostjo prispevajo k demokratični prenovi naše skupnosti ter takoj prenehajo z nasilnim omejevanjem teh procesov.«

Izjavo so podpisali: Stane Potočar, Ivan Dolničar, Franc Tavčar, Rudolf Hribernik, Avgust Vrtar, Branko Jerkič, Pavle Šuc, Edvard Pavčič, Miha Petrič in Mirko Mirtič in pozivajo druge generale, da se pridružijo podpisu.

4. 7. 1991

4.2. UVODNA BESEDA IVANA DOLNIČARJA NA SESTANKU UPOKOJENIH SLOVENSКИH GENERALOV 8.7.1991 V IZVRŠNEM ODBORU GO ZZB NOB

1. Zadnjič smo se sestali po dogodkih v Pekrah in po dogovoru pripravili in objavili sporočilo za javnost. Nekaterim med nami je bilo sporočilo všeč, drugim ne. Nekateri so bili celo mnjenja, da je napisano v duhu sporočil ZJK-Gibanja za Jugoslavijo. V javnosti je bil odmev pozitiven, čeprav mu sredstva obveščanja niso dala kaj prida pozornosti. Radio ga je objavil v celoti, TV-nič, slabo pa tudi tisk.

2. Glede vojaškega posega v Sloveniji 27. junija, je naš Izvršni odbor takoj dal izjavo, v kateri je odločno obsodil ta poseg. Imeli smo pa zopet težave s sredstvi obveščanja, tako da je izjava samo preko radia prišla hitro v javnost, preko drugih sredstev pa šele čez dva dni. S posebnim pismom je Izvršni odbor dal tudi priporočilo in navodilo občinskim odborom, kako in kaj naj delajo glede spodbujanja borcev k sodelovanju z organi, ki organizirajo odpor.

28. junija sem imel pogovor s predsednikom Kučanom in se mu osebno staval na razpolago, zlasti glede organiziranja naših članov vojaških strokovnjakov (generalov in drugi), ki bi lahko s svojim znanjem in izkušnjami pomagali pri izvajanju odpora vojaškemu posegu. Obljubil mi je odgovor še isti dan. Šele 4. julija je na hitro sklical nas deset na pogovor, o katerem smo pripravili in tudi podpisali izjavo, ki je bila še isti dan prebrana na tiskovni konferenci v Cankarjevem domu, bila je posebej prebrana na radiu, v tisku pa bolj zakotno objavljena drugi dan. V Delu jo je bilo težko najti, čeprav je menda Jelko Kacin zahteval, da se jo objavi na prvih straneh z debelimi črkami.

V izjavi smo rekli, da pozivamo tudi vse druge generale in starešine, da se ji pridružijo. Zato smo želeli, da se tudi o tem danes pogovorimo in tudi objavimo kdo vse se je izjavi pridružil. Tistih, ki tu ni, bomo poskušali najti po telefonu, čeprav to gre zelo težko.

Sicer pa ne gre samo za to. Bilo bi nujno, da se danes dogovorimo za

konkretno angažiranje v naporih obrambnega in varnostnega organiziranja Slovenije za slučaj novih agresivnih posegov Jugoslovanske armade, ki bodo pa vsekakor težji od dosedanjih in bo do njih prišlo, kakor tudi za aktivnosti glede našega vpliva na ukrepe in dejavnosti, ki bi odvrčali takšen poseg in pa glede vpliva na razumnejše poteze v vodenju vseh oblik odpora v propagandni dejavnosti in podobno. Zagotovo ni dobro govoriti, da je to bila vojna, da gre za okupatorsko vojsko, da gre za okupacijo itd. To deluje kontraproduktivno v vseh drugih republikah v Jugoslaviji, zunanji svet pa tudi dobro ve, kaj je vojna, kaj je okupacija, okupatorska vojska in podobno. To pa ne pomeni, da tega v prihodnosti ne bi zares moglo biti.

Slišali smo govor Kadrijevića in Adžića, ki so polni groženj, zaradi poloma, ki ga je armada doživela pri prvem posegu. Zlasti je drugi govor Adžića, ki ga je imel pred oficirji, ki bodo menda prišli na Hrvaško in v Slovenijo, prva napoved vojne. In če bo prišlo do drugega posega, bo to vsekakor vojna in poskus okupacije Slovenije.

Za pričakovati je, da bi bila pri tem večina evropskih držav na strani Slovenije, najbrž pa v začetku bolj retorično kot pa v dejanjih. Bo pa seveda tudi v drugih delih Jugoslavije prišlo do splošnega klanja.

To kar so mnogi pričakovali, da se bo Slovenija elegantno izvlekla iz jugoslovanskega kaosa, najbrž ne bo uspelo. To je že itak jasno. Seveda bi vsa stvar lahko tekla tudi drugače. Sedanja oblast je preveč zanemarjala Jugoslavijo in iskanje rešitev znotraj Jugoslavije. Hitela je s plebiscitom, hitela je z osamosvajanjem in hoteli to ali ne s Pučnikovo varianto odcepitve od »mrtve« Jugoslavije. Ta mrtva Jugoslavija nam jo pa lahko tako zagode, da bo prej mrtva Slovenija.

Ali sedaj je kar je. Sedaj ne gre za podporo sedanji oblasti, najmanj pa koaliciji Demosa, ki nas je pripeljala sem, kjer smo, ampak gre zopet za obstoj naroda, za svobodo Slovenije. Tu pa za nas ne more biti nikakršne dileme ali kolebanja. Zato se moramo pomeniti, kakšno naj bi bilo naše angažiranje. No sedaj je prišlo do internacionalizacije celotne jugoslovanske krize in do dokumentov, ki so včeraj sprejeti na Brionih. Kakšna bo usoda teh dokumentov, je seveda vprašanje.

Pri predsedniku Kučanu in zlasti potem, ko predsednik ni bil več prisoten, smo se pogovarjali o nekaterih konkretnih oblikah našega angažiranja in sicer:

- o oblikovanju posvetovalnega telesa pri predsedniku, v katerem bi delovalo ne več kot pet ljudi,
- o svetovalcih, ki naj bi bili v republiškem in v pokrajinskih štabih za TO,
- o skupinah, ki naj bi šle na pogovore v komande mariborskega, ljubljanskega in reškega korpusa,
- o povezavah in stikih, ki jih imamo s posameznimi aktivnimi starešinami zaradi vpliva s pozicij naših stališč,

- o morebitnih pismih, ki bi jih naslovili na Kadijevića, Adžića in morda še na koga,
- o sodelovanju pri presojah in ocenah armadnih sil v Sloveniji, njihovih možnostih in načinu uporabe, o možnem angažiranju armadnih sil v Sloveniji iz drugih delov Jugoslavije, o realni možni uporabi letalskih sil in možnih objektih napadov, o možni uporabi sil vojne mornarice na slovenski obali in seveda, kako se zoperstavljati možni uporabi teh sil. Možne so tudi druge oblike angažiranja. Že na zadnjem sestanku sem predlagal, da se tu pri nas, pri RO ZZB NOB oblikuje neka delovna skupina ali komisija, ki bi se ukvarjala z vprašanji obrambe in varnosti. Tega še nimamo. Predlagam, da se danes dogovorimo vsaj v jedru te skupine, ki naj bi začela takoj delati. To bi bilo tudi mesto, na katerega bi šli vsi predlogi, pobude, zahtevki in podobno.

4.3. IZJAVA UPOKOJENIH GENERALOV NEKDANJIH BORCEV NOV SLOVENIJE O NASILNEM POSEGU JLA V SLOVENIJI

Na sedežu Republiškega odbora ZZB NOV Slovenije so se danes zbrali upokojeni generali - nekdanji borci in starešine NOV Slovenije. Pridružili so se izjavi skupine sotovarišev, ki so 4. julija 1991, v razgovoru s predsednikom predsedstva RS Milanom Kučanom, odločno obsodili nasilni poseg JLA v Sloveniji kot nelegalno ter politično in moralno neopravičljivo in nesprejemljivo dejanje. K tej izjavi je 32 udeležencev današnjega sestanka - vseh, ki so bili dosegljivi - dodalo:

- 3.** Od predsedstva SFRJ kot kolektivnega poveljnika oboroženih sil Jugoslavije zahtevamo zamenjavo vseh tistih vojaških starešin Zveznega sekretariata za ljudsko obrambo, ki so odgovorni za agresivne vojaške posege v Republiki Sloveniji.
- 4.** V celoti podpiramo dogovore na Brionih, saj lahko le z dialogom utremo pot za mirno, demokratično urejanje nerešenih vprašanj ter obnovimo normalne tokove življenja in dela.
- 5.** Slovenski narod pozivamo na enotnost v sedanjih časih hudih preizkušenj. Zdaj ni čas za politiko razločevanj in izključevanj. Opravičljiva in nujna je le politika združevanja vseh demokratičnih, političnih sil. To je pogoj, da bomo zmogli ohraniti suverenost in samostojnost Slovenije ter njeno povezanost s svobodoljubno, demokratično Evropo.

6. Pozivamo ostale aktivne in rezervne vojaške starešine JLA ter borce NOB, da se pridružijo našim stališčem in prizadevanjem in se v okviru svojih možnosti vključujejo v dejavnosti, ki naj zagotovijo varnost in mir.

Upokojeni generali - nekdanji borci in starešine NOV Slovenije 8. 7. 1991

4.4. PREDSEDSTVO RS - ZAPIS POGOVORA S TOVARIŠEM IVANOM DOLNIČARJEM

Predsednik RO ZZB NOV Slovenije Ivan Dolničar je na podlagi širših razgovorov s slovenskimi generali in drugimi starešinami - nekdanjimi borci in aktivnimi vojaškimi osebami v JLA, opozoril na njihovo veliko in enotno pripravljenost za sodelovanje na področju obrambe v Republiki Sloveniji. Menil je, da bi njihovo pripravljenost morali uporabiti in jih na ustrezen način vključiti v aktivnosti, zlasti na področju vojaške obrambe. S tem namenom je predlagal naj se:

- pri Predsedstvu RS oblikuje posebna svetovalna skupina upokojenih generalov za preučevanje strateških vprašanj obrambe Republike Slovenije (o čemer je že bil govor na sestanku v Predsedstvu RS);
- tudi pri Republiškem štabu za teritorialno obrambo naj se oblikuje skupina visokih vojaških starešin, ki bo omenjenemu štabu pomagala pri izvajanju operativnih nalog;
- preostali sposobni vojaški strokovnjaki iz vrst upokojenih oficirjev, pa naj se vključijo kot zunanji svetovalci v pokrajinske in območne štabe za teritorialno obrambo. Seveda pa bi jih za to morali pooblastiti predsedstvo RS ali drug ustrezen republiški organ. Skupino uglednih vojaških strokovnjakov za preučevanje določenih obrambnih vprašanj bodo oblikovali tudi pri RO ZZB NOV. V zvezi s tem pa pričakujejo, da bodo dobili na razpolago vsa potrebna aktualna gradiva predsedstva RS in RŠ za TO.

Ps.: Če s tem soglašate, bi skupaj z Dolničarjem, Zorcem in Bogatajem pripravili predlog za oblikovanje teh skupin.

Bojan Ušeničnik, 9. 7. 1991

5. *PODPORA BRIONSKI DEKLARACIJI*

5.1. *PODPORA RO ZZB NOV SLOVENIJE BRIONSKEMU DOGOVORU O ISKANJU MIROLJUBNE REŠITVE JUGOSLOVANSKE KRIZE*

Izvršni odbor Republiškega odbora ZZB NOV Slovenije je na svoji današnji seji obravnaval aktualne razmere in dogajanja v Sloveniji in Jugoslaviji. Podpiramo vsa prizadevanja za iskanje miroljubne rešitve jugoslovanske krize, ki jih odpira in omogoča brionski dogovor. Ne glede na to, da so zahteve evropske dvanajsterice v marsičem oblikovane pod pritiskom zveznih organov, vendarle omogočajo, da se izognemo novim ljudskim žrtvam in uničenju. Odpirajo pot za razgovore in pogajanja pod mednarodnim nadzorom, ne da bi se odrekli legitimnim zahtevam Republike Slovenije.

V sedanjem trenutku, ko mnoge nevarnosti in grožnje še niso odpravljene, je najpomembneje ohraniti enotnost slovenskega naroda, ki se je izpričala in potrdila ob nedavnem napadu na njegovo samostojnost in neodvisnost. Izrekamo iskreno, borčevsko priznanje vsem pripadnikom teritorialne obrambe, njihovim vodstvom ter pripadnikom in štabu civilne zaščite! S svojim delovanjem so dokazali obrambno usposobljenost v zaščiti nezlomljive volje slovenskega naroda za svobodo ter pravico do samoodločbe. Potrdile so se tudi izkušnje iz NOB; oživel je svobodoljuben duh protifašističnega, domoljubnega boja iz druge svetovne vojne. Izražamo svoje globoko spoštovanje vsem vojnim in civilnim žrtvam sedanjega, slovenskemu narodu vsiljenega, boja.

Udeleženci NOB gledamo na pripadnike TO kot na svoje mlajše soborce in vidimo v njih bojevnike za uresničevanje ciljev, za katere smo se sami borili. Zato podpiramo predlog za socialno zdravstveno varstvo žrtev sedanjih vojaških spopadov, da se njihove pravice, še posebej za invalide, uveljavljajo na enoten način ter da se zato ustrezno dopolni republiška zakonodaja.

Zavzemamo se za iskanje miroljubnih in demokratičnih poti razrešitve jugoslovanske krize, da bi se izognili nepotrebnim žrtvam tako slovenskega, kakor tudi drugih narodov. Pozivamo slovensko javnost, da v svojem pravičnem boju ohranimo kulturne in dostojanstvene odnose do pripadnikov drugih narodov in narodnosti, posebej do pripadnikov družin vojakov in starešin JA, ki so izpostavljeni hudim čustvenim stiskam. Ne dopustimo, da bi naše ogorčenje preraslo v nehuman in nestrpen odnos do tistih, ki nas morda ne razumejo, vendar niso sokrivi ali odgovorni za to, kar se je zgodilo!

Hkrati odločno obsojamo neodgovorne in brutalne grožnje, ki še vedno prihajajo iz armadnih vrhov. Nekateri njihovi najnovejši ukrepi so skrajno nevarni, saj nasprotujejo vsem humanitarnim načelom mednarodnega prava, združenih narodov ter evropske konference o varnosti in sodelovanju. Te

izjave in ukrepi kažejo, da želijo vzpostaviti vojaško silo, ki bo enonacionalna in ki bo uveljavljala militaristično nasilje.

Nedopustno je tudi, da armadni vrh slovenske vojske in oficirje, ki so bili doslej v JLA, označuje kot izdajalce, Slovence kot peto kolono; da jim grozi ali pa da proti njim izvaja ukrepe, ki so nezdržljivi s pojmom pravne in demokratične države. Zato se upravičeno pridružujemo zaskrbljenosti slovenskih staršev, katerih otroci so še vedno v JA. V celoti podpiramo zahteve staršev po zakoniti in humani obravnavi njihovih otrok. Zahtevamo zaščito in varnost njihovih življenj ter njihovo čimprejšnjo vrnitev domov. Izvršni odbor RO ZZB NOV Slovenije je tudi pozitivno ocenil domoljubne izjave slovenskih upokojenih generalov, ki obsojajo ravnanje JLA ter jo pozivajo na razum in treznost.

Podpredsednik Lado Pohar, 9. 7. 1991

6. *SODELOVANJE Z ZZB NOV JUGOSLAVIJE PREKINJENO*

6.1. *ODGOVOR NA STALIŠČA ZVEZNEGA ODBORA ZZB NOV JUGOSLAVIJE*

Dne 10. julija 1991 smo prejeli pismo, ki ga je republiškim in pokrajinskim odborom ZZB NOV, ter članom Zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije poslal Zvezni odbor ZZB NOV Jugoslavije. Pismu so bila priložena stališča, sprejeta na seji dne 3. 7. 1991, na kateri je Zvezni odbor obravnaval izjavo Izvršnega odbora RO ZZB NOV Slovenije z dne 28.6.1991. V tem pismu Zvezni odbor ZZB NOV Jugoslavije obvešča, da je soglasno zavrnil stališča, vsebovana v tej izjavi in s tem v zvezi sporoča svoje poglede in stališča o vojaški intervenciji v Republiki Sloveniji.

Člani Zveznega odbora ZZB NOV iz Slovenije in člani izvršnega odbora RO ZZB NOV Slovenije ugotavljamo, da je bila razprava v zveznem odboru o tako usodnem dogajanju v Sloveniji opravljena v odsotnosti slovenskih predstavnikov, ter ocenjujemo, da so sprejeta stališča Zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije skrajno enostranska in žaljiva - tako za borce in člane ZZB NOV Slovenije, kakor tudi za celotni slovenski narod. Od dneva izjave Izvršnega odbora RO ZZB NOV Slovenije do seje Zveznega odbora ZZB

NOV Jugoslavije dne 3. julija je preteklo šest dni. V tem času je že sam potek tragičnih dogodkov, ki so nedvomno pretresli celotno Jugoslavijo, opravičil in potrdil naša stališč glede surovega in neizzvanega napada enot JA. Storjen je bil očiten poskus zasesti in zapreti meje Slovenije, ter jo tako ločiti od zunanjega sveta. Njena izolacija naj bi omogočila, da bi ji lahko diktirali pogoje v nasprotju s plebiscitarno odločitvijo slovenskega naroda. Nobenega dvoma ni, da je JA v tej akciji grobo prekoračila pooblastila, o čemer pričajo: bombardiranje civilnega letališča Brnik, uničenje civilnih letal in hangarjev, številnih TV in radio oddajnikov, bombardiranje kolone civilnih vozil, uničenje številnih stanovanj v Gornji Radgoni in drugih civilnih in prometnih objektov v raznih krajih Slovenije. Kot posledica takšne akcije je, poleg ljudskih žrtev, nastala tudi ogromna gospodarska škoda; prekinjeni so pomembni gospodarski, prometni in turistični tokovi. Najtežje pa je to, da je bilo orožje armade uporabljeno proti lastnemu prebivalstvu, kar se v vseh demokratičnih družbah smatra kot nedopustno in neverjetno. Prav tako so bili v nasprotju z mednarodnimi konvencijami zlorabljeni mednarodno-pravni zaščitni znaki Rdečega križa. Vse to je nujno moralo prizadeti tudi samo JA, ki jo je samo v Republiki Sloveniji zapustilo več kot 3.000 pripadnikov. Avtorji stališč Zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije poskušajo najti opravičilo za takšno ravnanje JA, za uporabo grobe sile, odločnemu nasprotovanju vse evropske in svetovne demokratične javnosti navkljub, ter se celo pridružujejo novim grožnjam in ultimatom armadnih virov z »zadnjim opozorilom« legitimnemu državno-političnemu vodstvu Republike Slovenije. S takšnimi stališči se je Zvezni odbor poistovetil s tistimi silami, ki žele z uporabo sile in orožja ohraniti stare odnose, namesto da bi iskali miroljubne in demokratične poti razrešitve jugoslovanske krize.

Izvršni odbor Republiškega odbora ZZB NOV Slovenije in člani zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije iz Slovenije ugotavljamo, da v okviru Zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije že doslej ni bilo enakopravne in demokratične razprave o vzrokih jugoslovanske krize. Očitno se zvezni odbor ni prilagodil procesu demokratizacije družbe, da bi deloval kot nestranskska družbena organizacija. Namesto tega, Zvezni odbor še naprej zagovarja enostransko politično in ideološko usmerjenost, ki je identična s stališči armadnega vrha in stranke SK - Gibanja za Jugoslavijo. Izvršni odbor RO ZZB NOV Slovenije je opozarjal, da ima to negativne posledice za borčevsko organizacijo, saj vodi do razcepov v njenih vrstah. Vse to in neupoštevanje naših opozoril Zveznemu odboru, so bila tudi vzrok za odsotnost predstavnikov ZZB NOV Slovenije z 11. kongresa ZZB NOV Jugoslavije julija lanskega leta.

Izvršni odbor RO ZZB NOV Slovenije in člani Zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije iz Slovenije ugotavljamo, da tudi na podlagi citiranih stališč Zveznega odbora ter pisanja njegovega častnika »4. jul«, poteka v

nekaterih republiških in pokrajinskih organizacijah ZZB NOV zlonamerna in tendenciozna kampanja proti Republiki Sloveniji. Ta poziva na ponovno, še brutalnejšo uporabo sile proti izmišljenim sovražnikom doma in v tujini ter jih enači z neofašizmom, neonacizmom, revanšizmom in secesionizmom.

Izvršni odbor RO ZZB NOV Slovenije opozarja na nevarnost nadaljnje eskalacije jugoslovanske krize in na neprikrite grožnje armadnega vrha z uporabo sile in vseh bojnih sredstev, kar bi pripeljalo do novih žrtev v vseh delih Jugoslavije. Zato odločno obsojamo sleherno uporabo sile in orožja za reševanje političnih vprašanj. Odločno se zavzemamo za iskanje miroljubnih in demokratičnih poti izhoda iz jugoslovanske krize, ob upoštevanju človekoljubnih načel mednarodnega prava, ustanovne listine Združenih narodov, načel in priporočil Konference o varnosti in sodelovanju v Evropi in priporočil Evropske skupnosti, kakor tudi za spoštovanje in dosledno uresničevanje Brionske deklaracije in Memoranduma o soglasju. Izvršni odbor RO ZZB NOV Slovenije in člani zveznega odbora iz Slovenije, glede na navedene ugotovitve sodimo, da trenutno v okviru Zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije ne obstoje možnosti za enakopraven dialog, ki bi bil zasnovan na argumentih, ne pa na vnaprejšnjem etiketiranju. Zato se do nadaljnjega ne bomo udeležili sej Zveznega odbora in njegovega predsedstva.

S stališči iz poročila z dne 3. julija 1991 si je Zvezni odbor odvzel pravico, da zastopa in predstavlja udeležence NOB iz Slovenije. Zveza borcev Republike Slovenije pa želi se naprej sodelovati z vsemi, še posebej z republiškimi organizacijami, ki so pripravljene sodelovati, na osnovi enakopravnosti in vzajemnega spoštovanja, na tradicijah skupnega protifašističnega boja.

Izvršni odbor RO ZZB NOV Slovenije si bo tudi prizadeval, da se bo slovenska borčevska organizacija neposredno vključila v članstvo Mednarodne svetovne federacije bivših borcev in vojnih veteranov.

**Izvršni odbor RO ZZB NOV Slovenije in člani
Zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije iz Slovenije**

7. POZIV NA REFERENDUM ZA EU IN NATO

7.1. ZA MIR, ZA VSTOP V EU IN NATO - JAVNA IZJAVA GLAVNEGA ODBORA ZZB NOB SLOVENIJE

Državljeni in državljanke Slovenije se bomo v naslednjih dneh na referendumu odločali o dveh za naš položaj v svetovni in še posebej Evropski skupnosti narodov zelo pomembnih zadevah, o vstopu v Evropsko unijo in zvezo NATO.

V obeh primerih gre za enkratno in dolgoročno zgodovinsko odločitev, na katero ne bi smela vplivati enostranska dejanja dveh gospodarsko in vojaško najmočnejših članic NATO, ki so trenutno še posebej povezana z dogodki v Iraku in na Bližnjem Vzhodu.

Vodstvo in članstvo slovenske borčevske organizacije odločno podpirata vsa diplomatska in civilno-družbena prizadevanja za ohranitev svetovnega miru ter preprečitev vojne, katere posledice bi se pokazale v stotisočih mrtvih, ranjenih in pregnanih ter bi lahko prerastle celo v katastrofalno konfrontacijo civilizacij. Ob takšnih ocenah dogodkov na svetovni politični sceni, se pridružujemo tistim, ki nasprotujejo reševanju te hude krize mimo OZN. Vendar ta usodni zaplet ne sme vplivati na našo odločitev o vstopu Slovenije tako v Evropsko unijo kot v NATO.

V zvezi z NATO-m je Glavni odbor ZZB NOB Slovenije že junija lani sprejel javno objavljena stališča. V njih je ob številnih kritičnih pripombah tako na delovanje omenjene obrambne organizacije ter na načine nastopanja nekaterih zagovornikov vključitve Slovenije vanjo ocenil, da je naš vstop v to meddržavno zvezo, kljub raznim pomislekom, edino politično smotrno dolgoročno dejanje. V nekajmesečnih razpravah in izjavah o tem ni bilo novih ocen in argumentov, ki bi upravičeno spodbijala omenjena naša stališča.

Še vedno veljajo naše ocene in usmeritev obravnavanja vstopa Slovenije v NATO tudi v novih zaostrenih zunanje političnih okoliščinah. Dodali bi jim lahko le ugotovitev, da je ob sicer težje izmerljivih prednostih vstopa naše države v NATO po drugi strani povsem realno pričakovati, da bi zavrnitev članstva v njem imela za naš celoten položaj vrsto negativnih posledic. V tem primeru bi se znašli zunaj, za nas odločilnih mednarodnih dogajanj ter odločitev, predvsem pa bi postali tarča številnih pritiskov in izsiljevanj s strani povsem določljivih tujih nam in naši narodni skupnosti v zamejstvu nenaklonjenih ali celo sovražnih sil.

Glavni odbor ZZB NOB Slovenije kot organizacije, ki predstavlja pomemben del slovenske civilne družbe, se pridružuje pozivom uglednih javnih delavcev, pripadnikov nevladnih organizacij in civilno družbenih gibanj, volivcem države Slovenije, da na referendumu 23. marca letos odgovorno za našo dolgoletno nadaljnjo usodo glasujejo za naš vstop v Evropsko unijo in NATO. Ljubljana, **Predsednik ZZB NOB Slovenije, 18. marca 2003**

